

SUGGERIMENTS PER A FOMENTAR I ASSEGURAR L'ÚS DE LLENGUATGE NO SEXISTA I NO DISCRIMINATORI

En el marc de l'III Pla Estratègic 2019-2023 del Consejo de Cooperación Bibliotecaria, l'eix transversal del qual és la igualtat de gènere, a continuació es recull i sistematitza una sèrie de recursos que són correctes des del punt de vista lingüístic i donen un tractament igualitari a tots dos sexes en la redacció del contingut dels documents elaborats per les biblioteques i centres de documentació de la nostra xarxa.

1. Regla de la inversió:

Per a comprovar si un text incorre en sexisme lingüístic s'aplicarà la regla d'inversió, consistent a substituir la paraula dubtosa pel seu corresponent de gènere oposat. Si la frase resulta inadequada, és que l'enunciat primer és sexista, devent en conseqüència ser canviat.

Exemple: *"Els funcionaris tindran dret a dues pagues extraordinàries a l'any"*. Aplicant la regla d'inversió canviaria el contingut de la frase: *"Les funcionàries tindran dret a dues pagues extraordinàries a l'any"*. Aquesta segona frase resulta inadequada perquè es dedueix que només són dones les que cobraran les pagues extres. En aquest cas, el correcte seria: *"El personal funcionari tindrà dret a dues pagues extraordinàries a l'any"*.

2. Regles generals per a evitar l'ús del masculí genèric:

Tractant-se aquesta d'una forma correcta des del punt de vista lingüístic per a designar tots dos sexes, en el context social de hui, l'ús d'aquesta fórmula invisibilitza a les dones i obstaculitza el ple establiment de la igualtat de dones i homes.

És per això que, ja que el sistema lingüístic espanyol ofereix possibilitats per a avançar cap a un llenguatge inclusiu, haurien d'utilitzar-se els següents recursos lingüístics, alternant-los segons el seu context:

a) Utilització de substantius genèrics o col·lectius per a englobar tots dos sexes.

Es tracta de substantius que, amb independència que tinguen gènere gramatical femení o masculí, fan referència tant a homes com a dones, sent el seu ús preferible, sempre que siga possible, a la utilització del masculí genèric.

Com a exemples es poden citar: funcionariat, ciutadania, veïnat, electorat, descendència, família, etc...

b) Substitució del masculí genèric per perífrasi.

Alguns exemples: població valenciana en lloc de valencians, persones amb diversitat funcional en lloc de discapacitats, corporació municipal en lloc de regidors, persones interessades en lloc d'interessats, comunitat escolar en lloc de professors i alumnes, etc.

c) Evitar la recurrència al masculí genèric, ometent la referència directa al sexe del subjecte en la construcció gramatical, sempre que no es cree ambigüïtat de cap mena:

1. Exemple d'estructura verbal amb "es" impersonal: *"Es beneficiaran d'aquestes ajudes ... "*, en lloc de *"Seran beneficiaris d'aquestes ajudes ... "*.

2. Mitjançant la utilització d'infinitius i gerundis: *"És obligatori haver presentat la següent documentació ... "*, en lloc de *"És obligatori que l'interessat haja presentat la següent documentació ... "*

d) Utilització de construccions metonímiques, al·ludint al càrrec, professió, ofici o titulació amb preferència a la designació de les persones que ho exercisquen o posseïsquen:

Exemples: "direcció ", en lloc dels Directors; "vicepresidència ", en lloc dels vicepresidents, "secretaria ", en lloc dels secretaris, "assessoria ", en lloc d'assessor, etc.

e) Recórrer a l'ús d'aposisicions explicatives quan s'empere masculí genèric, que aclarisquen que en aquest cas el seu ús respon a la seua funció genèrica.

Per exemple: *"L'objectiu és proporcionar als majors, d'un i un altre sexe, alternatives d'oci"*.

f) En el cas de substantius d'una única determinació per a tots dos sexes, en els quals l'article assumeix la funció de determinar el gènere, com és el cas de sol·licitant, adquirent, denunciante, recurrent, etc. es pot:

1. Ometre l'article en determinats contextos: *"Sol·licitants de l'ajuda"*

2. Usar un pronom: *"Qui sol·licite l'ajuda "*

3. Substituir per un determinant sense marca de gènere: *"Cada sol·licitant de l'ajuda"*

3. Orientacions específiques per als impresos generats

Per a assegurar l'ús del llenguatge no sexista i no discriminatori en els documents i formularis normalitzats que es generen, s'ofereixen una sèrie d'orientacions que seran aplicable en tots els textos:

1. Substituir els substantius de masculí genèric per perífrasi:

Així, per exemple: interessat, per "la persona interessada"; arrendatari, per "la persona arrendatària"; propietari, per "la persona propietària"; estranger, per "la persona estrangera"; inscrit, per "la persona inscrita"; denunciat, per "la persona denunciada"; usuari, per "la persona usuària", etc...

2. Ometre l'article, sempre que siga possible, en el cas de substantius d'una única determinació per a tots dos sexes:

Tal com s'indica: el sol·licitant, per "sol·licitant "; el representant, per "representant"; el denunciant, per "denunciant "; el titular, per "titular "; el responsable, per "responsable "; el pensionista, per "pensionista "; el convivent, per "convivent", etc...

En cas que no siguen possibles aquestes alternatives, s'haurà d'utilitzar algun dels recursos esmentats en les regles generals per a evitar l'ús del masculí genèric.

4. Normes d'estil:

a) S'evitarà en la mesura del possible l'estratègia de la duplicació, així com les de les dobles concordances quant al gènere en articles, substantius i adjectius.

Així respecte a "Els consellers i les conselleres seran els o les que ...", resulta més correcte: "*Els consellers i conselleres seran els qui ...*".

b) Només s'utilitzaran els signes de barres quan no siga possible jurídica o tècnicament l'ús d'altres estratègies.

c) En el cas que siga imprescindible utilitzar els desdoblaments, es nomenarà en femení i en masculí alternant l'ordre.

d) No hauran de ser utilitzades arroves per a designar masculins i femenins, excepte en contextos informals.